HENRICI MEIBOMII

DE ILLVSTRIS HEIMBVRGICÆ GENTIS ORIGINE ET PROGRESSV

Epiſtola

ad

PERILLUSTREM ET EXCELLENTISSIMUM DOMINUM

DN. FRIDERICVM ab HEIMBVRG

SEREN. BRVNSV. ET LVNEB. DVCIS SVPREMVM STATVS CONSILIARIVM ET CVRIARVM PRÆSIDEM DOMINVM IN GOLTERN.

EMANUELE BIBLIOTECA IN ROMA

-(o)-

HELMESTADI,

Typis GEORG-WOLFGANGI HAMMI Acad. Typogr.
Anno M DC LXXXIII.

PERILLUSTRIS DOMINE

HEnrici IV. Imperatoris Hiſtoria tota, & eventuum varietate, & miris rerum circumvolutionibus, hinc Cæſaris infantia & mala educatione, educatorumque vafris artibus, inde Principum conjurationibus, & Pontificis Romani impotente ambitione, omnia ſurſum deorſumque volventibus, tam eſt memorabilis, ut proponi in exemplum, & à rerum civilium ſtudioſis accuratè expendi mereatur. Bellum tamen, quod Imperator ille cum Saxoniæ Principibus, libertatis ſuæ tenaciſſimis, diu geſſit, peculiaribus etiam de cauſis, iis, qui in Saxonia vivunt, diligentius conſiderandum eſt, cum non tantum inde, quis Reipublicæ ſtatus, quæ Cæſaris auctoritas, quæ Principum conditio fuerit, pateat, ſed plurima quoque paſſim occurrant horum locorum memorabilia, bello quippe in hac

vicina noſtra geſto, ibique Arcibus illis & Caſtellis extructis, quæ vel æternum jugum Saxonibus imponerent, vel diruta & disjecta, in ipſis ruderibus ſuis vindicias libertati datas ſeræ poſteritati oſtenderent.

Cum igitur nuper in Hiſtoria Germanicorum Cæſarum publicè enarranda ad Henrici IV. tempora me detuliſſet ordo, pleniori diſcurſu bellum illud Saxonicum illuſtravi, jucundaque contemplatione in viciniæ noſtræ antiquitates digreſſus, ſimul expoſui, quomodo Imperatores Goslariæ ſedem ſuam habere, & inde libertati Saxonum imminere cæperint, extructis per totum illum Hartzicorum montium tractum pluribus validiſſimis Caſtellis, quorum vel ſola hodie nomina, vel triſtia & ſquallida rudera ſuperſunt. Hîc tum memorandæ mihi fuerunt Arces & Caſtella varia, *Hartzburgum* imprimis, *Wigantenſtein*, *Saſſenſtein*, *Aſenberg*, *&* *Heimenburg* quoque. Monui igitur, ab illo caſtello *Heimenburg* Illuſtrem Gentem Veſtram, ab Henrici IV. ævo Saxoniæ jam cognitam, ſui nominis originem arceſſere, ibi Majores ſedem ſuam habuiſſe, & in omni hac vicinia Cæſarum Principumque beneficio multas terras & prædia ſibi acquiſiviſſe, donec tandem alibi domicilium figerent. Illa vero occaſione, privatis deinde ſtudiis ea evolvi & recolui, quæ de Gente Veſtra cum mihi ex antiquis monumentis alias excerpta & ſepoſita, tum ab avo meo, Henrico Meibomio, Hiſtorico Guelphico, ante plures annos conſignata, *Dn. Aſchwino ab Heimburg* miſſa fuerunt, ceu ille in Chronico ſuo Marienthalenſi teſtatur. Non enim nuper demum in clientela *Heimburgiorum* eſſe cæperunt Meibomii, ſed integrum pene Seculum eſt, ex quo in Gente Veſtra rectorum ſtudiorum maximi Patroni extiterunt, & nobis quoque eximiè faverunt. *Aſchwinum ab Heimburg* (ſive Aſcanium Romana voce dicere velis) quem, familiariter ſibi notum,

Johan-

Johannes Caſelius noſter, litteris incertum an probitate magis æſtimandus, *gravem virum, prudentem & integrum, ingenuarum omnium diſciplinarum amantem, ſed potiſſimum hiſtoriæ, univerſæ quidem, patriæ tamen cumprimis*, appellat, eundem Avus meus *dignitate, genere, & doctrina nobilisſimum* vocat, *ſibiq; ac ſtudiis ſuis* (Hiſtoricis) *ex animo faviſſe* ſcribit, in libello de Irminſula Saxonica, notatque, quod cum ſummi templi apud Hildeſienſes eſſet Canonicus, ibi inter Patriarum Antiquitatum ſollicitam curam primi Saxonum Idoli Irminſulæ effigiem, ignoratam aliquot ſeculis, ſituque & rubigine ſquallentem, interpolari innovarique curaverit. Idem Avus meus meminit ibi Cognati Veſtri *Theodorici ab Heimburg*, Canonici Cathedralis Eccleſiæ Mindenſis & Archidiaconi Remenſis, & ſimiliter vocat *genere & virtute nobilisſimum virum*. Sed ad *Aſchwinum* redeo, Patruum Tuum magnum, Perilluſtris Domine. Ille, Patriarum licet Antiquitatum curioſiſſimus non minus ruſpator, quàm peritiſſimus Judex, familiarumque etiam nobilium indagator, & propriæ non incurioſus, fatetur tamen in Epiſtola, anno ſeculi hujus ſecundo data, ſe de primis Familiæ ſuæ conditoribus non niſi patrias quaſdam traditiones habere. Quæ igitur Avus meus ex antiquis tabulis, diplomatis & litteris eruta cum Illo communicavit, gratiſſima habuit, & pluſcula ſibi cognita dein adjecit, ut integram celeberrimæ gentis ſeriem poſteri haberent. Quæ vero ego poſtea obſervavi non pauca ex ſimilibus monumentis, ea cum modo dictis collata, & in ordinem digeſta, & commentario quaſi quodam Hiſtorico illuſtrata publici juris nunc facio, cum, ut exteris quoque pateat, in Saxonia noſtra Nobiliſſimas Familias à pluribus ſeculis incorruptum decus habuiſſe, & ad poſteros tranſmiſiſſe: tum, ut meam erga Illuſtrem Domum *Heimburgicam*, & Te imprimis, Excel-

lentiſſime Domine, obſervantiam declararem. Hoc enim in ſingulari felicitatis meæ parte deputo, quod, ſimulac ego in hæc loca, Patrias Avitasque ſedes, quaſi poſtliminio nepos redii, & fortunam aliquam ſperare cæpi, à Te ſtatim, quem maximus virtutum & ingeniorum cenſor, Sereniſſimus Dux AUGUSTUS, inter præcipua Principatus ſui inſtrumenta ac decora tum aſciverat, ſtudiis meis polliceri patrocinium potuerim. At ex eo tempore, viginti amplius annos, uti forutnam indies majorem non tam inveniſti, quam meritis Tuis Tibi feciſti, ita crevit erga optima ſtudia, erga hanc inclytam Academiam, erga me quoque favor, ut quo plus poſſes, plus etiam velles. Dicendum eſt Academiæ Juliæ nomine, quoniam ejus quoque pars aliqua ſum, tantum illam debere Tibi, quantum cuiquam primariorum Miniſtrorum, amatam ſemper à Te, tanquam nutricem etiam quondam, ſublevatam in neceſſitatibus ſuis, & nunquam non commendatam Sereniſſimis Dominis noſtris. Eſt interdum ea publici fati conditio, ut ſtudiorum debita non habeatur ratio, obòrto erga ea quodam quaſi frigore: ſæpe etiam non deſunt, qui contemnant ea, & in exilium agere cupiant, & quovis modo cum ſuis cultoribus deprimant: ut tanto magis gratulari poſſimus nobis, quoties à lateribus Principum ſedent, qui ſtudiis, ut coluerunt ipſi, ita juſtum pretium ponunt, &, ne tam utiliſſima parte Respublica deficiat, prudentia ſua cavent, cultorumque commodis proſpiciunt. Qualem quidem Te ſemper, Perilluſtris Domine, plurimis, certisque tot annorum documentis novimus, & experti ſumus, quotiescunque res Academiæ ordinandæ, ejusque vel ſalus in univerſum promovenda, vel docentium deſideriis proſpiciendum fuit; recentiſſimâ adhuc eorum, quæ ante biennium in ſalutem noſtram acta ſunt, memoria, quæ apud peritos

quos-

quosque & gratos erit ſempiterna. In tanta igitur meritorum Tuorum, erga Patriam, erga Academiam, & optima ſtudia, abundantia, per plurimos honoris gradus ad Miniſterii Ducalis primum & ſummum delatus, non ægrè feres, ſi in Natalium Tuorum dignitatem cliens Tuus inquirat, & omnibus oſtendat, præter ea, quæ Principibus, quæque meritis Tuis debes, aliud quoque venerabile te habere, Natales ſcilicet, à plusquàm ſexcentis annis illuſtres, eâque familiâ ortum, quæ dignitate, virtute, fortitudine, prudentia, pacis bellique gloria eminuit, nec minus per fæminas illuſtriſſimis aliquando, illuſtribus & nobiliſſimis affinitatibus floruit. Simul vero id quoque pateat legentibus, quamvis in tanto numero, tot ſeculorum decurſu, extiterint in Familia Veſtra eximia decora & ornamenta, tamen Te eminentiſſimis quibusque palmam non tam dubiam facere, quàm præcipere, ut, in nobili gente nobiliſſimus, plus illi ſplendoris adjeciſſe, quam ab ea accepiſſe videaris.

Verum, ut ad hiſtoriam ipſam accedam, Caſtellorum in Hartzicis montibus extructorum ante tempora Henricorum Cæſarum mentionem multam fieri, non invenio. Ex quo autem Henricus III. & Henricus IV. Goslariam diligere, ibique ſæpius commorari cæperunt, plura eorum & potiora conſtrui cæpta, veroſimile eſt, quamvis exactam primæ illorum originis memoriam non habeamus. *Lambertus Schafnaburgenſis*, Henrico IV. Imp. coævus, & rerum illius temporis diligentiſſimus & judicioſiſſimus ſcriptor, enumerat Caſtella ab Henrico IV. poſt mortem Patris extructa, *Harteſpurg*, *Wigantenſtein*, *Moſeberg*, *Saſſenſtein*, *Spatenberg*, *Heimenburg*, *Aſenberg*, *Vokenroth*. Dubites tamen, an illa tum primum extructa, an verò tantum reſtituta & amplificata. Solent enim Scriptores iſti in determinandis originibus urbium caſtellorumque

rumque id ſæpe confundere, & amplificatores pro ipſis conditoribus agnoſcere. Vokenroth jam ante Palatini Comitis fuiſſe, eique ab Henrico quadam legum violentia ereptum, impoſito præſidio, ipſe *Lambertus* narrat. Et de *Hartzburgo* non minus dubitare licet. Quamvis enim natales ejusdem in tempora Chriſti nativitatem antecedentia collocare cum quibusdam nolim, neque ea, quæ de Carolo M. deſtructore hujus loci, & deaſtri Crodonis in eo, ut poſtea non Saturniburgum, ſed Hartzburgum vocatum fuerit, idoneis auctoribus probentur: *Tidericus* tamen *Lange in Saxonia ſua* à Conrado Cæſare (circa initia ſcilicet ſeculi X.) conſtructum Hartesburg memorat, & ibidem quoque Eccleſiam Chriſto & Valerio ab eo dicatam. Fortaſſis igitur de reædificatione & munitione tantum ſunt intelligenda, quæ de condito Hartzburgo per Henricum IV. memorant modo laudatus *Lambertus Schafnaburgenſis & Marianus Scotus ad An. 1075.*

De *Heimburgo* nihil ante Henrici IV. tempora innotuit, nullâ ejus in Annalibus mentione. Tum vero in bello ejus Saxonico, excidio ſuo, vel primo loco, inclareſcere cæpit. Extruebat Henricus per omnes montes & colliculos in Saxonia Caſtella, & ipſi primò Saxones omni ope illum adjuvabant; Caſtellanis tamen deinde hoſtili more in vicina loca prædas agentibus, & nihil non inſolentiæ committentibus, in ſuam perniciem, libertatisque exſtirpationem extructa illa eſſe, ſero animadverterunt, ſuſpicantes, nec forte ſine cauſa, Imperatorem id agere, ut, deletis ad internecionem Saxonibus, Svevorum gentem, ſibi cariſſimam, eorum loco in his terris conſtitueret. Cum igitur fruſtra Caſtellorum demolitionem petiiſſent, abeunte ex Saxonia Henrico, Principes ejus, fædere cum Thuringis facto, non de perſequendo Cæſare, ſed deſtruendis Caſtellis, ſolliciti, omnem in id operam ſuam converterunt.

runt. Quomodo ſingula deſtructa, nonnullis vim vi maſculè opponentibus, pluribus nunc enarrare ſuperfluum fuerit. De *Heimburgo* tantum aliquid dicam. Diſertè *Lambertus Schafnaburgenſis* ſcribit, Caſtellum illud primum omnium à Thuringis obſeſſum, paucos intra dies vi militari armisque oppugnatum & denique ſuccenſum eſſe. *Anonymus* tamen *Scriptor Belli Saxonici*, quem *Goldaſtus in Replicat. pro Imperio contra Gretſerum* edidit, quemque putat eſſe Rupertum Goslarienſem Præpoſitum, poſtea Babenbergenſem Epiſcopum, qui rebus geſtis interfuit: Is, inquam, aliter rem narrat, tria ſcilicet millia Saxonum Caſtellum illud *Heimenburg* (quod *Hennenberg* vitio deſcriptoris ibi male vocatur) omni vi oppugnaſſe, ſed à Caſtellanis propulſa eſſe, magna clade accepta. Deinde Comitem Palatinum Saxoniæ cum ſex millibus obſudione cinxiſſe caſtellum, certa ſpe, fore, ut fame ad deditionem obſeſſos compelleret, ſed tandem, corruptis auro Præfectis, arcis deditionem impetraſſe. Quicquid autem de hac variatione ſit, certum interim eſt, Caſtrum illud tum temporis à Saxonibus fuiſſe occupatum & deſtructum. Cum tamen deinde infelici prælio ad fluvium Unſtrut Saxones à Rege devicti & fugati eſſent, moxque, illo in Saxoniam regreſſo, Principes ſe dedidiſſent, omnia illa Caſtella, prius diruta, ſummo niſu, ſummoque Provincialium labore & ærumna reſtaurari Henricus juſſit, & plurima nova inſuper, in omnibus per Saxoniam montibus & collibus, qui modo ad arcendam vim paululum commoditatis habere viderentur, extruxit, & reliquis quoque, quæ, deditis Principibus, in jus ſuum ceſſerant, præſidia militaria impoſuit. Inter hæc igitur *Heimburgum* quoque reſtauratum fuiſſe ex ruinis ſuis, valde veroſimile eſt, cum ob ſitus commoditatem ad coercendos aut infeſtandos Halberſtadenſes valde opportunum ſit. Evenit tamen, ut iterum Saxoniæ

 Principes,

Principes, occaſione per Geronis Comitis filios duos data, redintegrato contra Henricum bello, armata manu Saxoniam omnem peragrarent, notatque diligentiſſimus *Lambertus Schafnaburg.* eos, *Caſtella, quibus Rex præſidium impoſuerat, alia deditione, alia militari manu, omnia recepiſſe.* Et ita deinde, Henrico à Pontifice Romano excommunicato, Principes in ejiciendis ubique Regiis præſidiis continuarunt. Cumque mox prælia felicia à parte Principum intervenirent, probabile eſt, in manibus Principum Caſtella ea manſiſſe: certè dirutorum iterum nulla extat in Annalibus mentio. Deinde vero Henrico Leoni paruit. Nam in bello inter Fridericum I. Cæſarem & Henricum Leonem geſto mentio fit, illudque cum aliis Cæſari traditum ad ann. 1180. refert *Chronicon Bigaugienſe*: quod idem refert *Chronicon Montis-Sereni*, in quo iterum male ſcriptum eſt *Henneberg* pro *Heimenberg*, inferendumque etiam hujus Caſtri nomen *Arnoldo Lubecenſi lib. 2. cap. 31.* cum in MSto Coice Ranzoviano ita haberi annotet *Cl. Bangertus.* Quid ex eo tempore caſtello huic factum ſit, non accuratè ſatis ab Annaliſtis annotatum eſt: niſi quod ſuperiori ſeculo, circa Reformationis initia, exorto per tumulantes Ruſticos graviſſimo bello, cædibusque & rapinis paſſim & in hac quoque vicinia excitatis, extremam caſtelli hujus deſolationi manum impoſitam eſſe, avorum memoria conſtet. Hodie enim de antiqua Arce rudera tantum quædam ingentium murorum & fortiſſimarum turrium ſuperſunt in vertice montis ſeu collis, non inamæni, ab aliis quaſi ſeparati. At Familiæ ab *Heimburg* nomen celebre interim manſit in vetuſtis illius ævi monumentis: quod ab Arce illa accepiſſe, nullum apud me dubium eſt, quamvis primus, qui nomen inde retulerit, incertus ſit. Annales illorum temporum memorant, Henricum IV. per montes illos & colles in caſtellis Amicos

ſuos

ſuos collocaſſe, ut Saxones obſervarent, & Principibus Saxonum captis, abductisque, *beneficia eorum militibus ſuis, quorum præcipue opera in bello Saxonico uſus fuerat, diſtribuiſſe*, ut habent verba *Lamberti Schafnaburgenſis*. Hinc igitur à Caſtellis nomina ſua non pauci Comites Baronesque acceperunt. Ita *Comites de Hartzburg* paſſim memorantur, ut *Ludolphus de Hartzburg* ſub Friderico I. apud *Arnoldum Lubecenſem l.11.c.31.* & *Hermannus Comes de Hartzburg* apud Eundem *l.6. c. 5.* & *Hermannus & Henricus Comites* in Diplomate Ottonis apud *Maderum in Antiq. Brunſv. p. 131.* & in litteris Philippi Regis de ann. 1186. apud *Herm. Hamelmannum in Chronic. Oldenburg. Henricus Comes de Hartzburg* adducitur. Ita ab alio Caſtello *Aſenberg* nomen accepit, qui in litteris Vulradi Epiſcopi Halberſtadenſis ann. 1263. teſtis adducitur, *Burchardus ab Aſenberg*. Sic igitur quoque Heimburgii ab arce illa, quam Imperatoris Henrici IV. beneficio tenuerunt, nomen mutuati videntur, quamvis intervenientibus temporum difficultatibus illius poſſeſſionem amiſerint. Diu tamen illos poſt Henricum IV. adhuc caſtrum illud tenuiſſe certum eſt. Vixit Friderici II. tempore quidam *Tidericus Lange*, Canonicus Goslarienſis & Eimbeccenſis, ſcripſitque præter alia de *Laudibus Saxoniæ* Poëma, quod penes me MStum eſt, ex illo autem editum ante triginta annos à Parente meo Joh. Henrico Meibomio. Ille variorum Comitum & Baronum, qui in Saxonia tum fuerint, arcesque & caſtella tenuerint, facit mentionem, ideoque ex eo verſus aliquot integros, rudes licet & incultos, quoniam ad eos deinde etiam provocandum, adducam, cum rerum hujus viciniæ peritus fuerit, & idoneus proinde teſtis.

Barones, Comites, tenet & Saxonia dites,
Nobilitas illos ornat, magnosq; puſillos.
Everſtein, Dasle, Hardenberg, addito Pleſſe,
Waldenberg, HEIMBORG, Wernigrod, poſtq; ſit Humborg
Sladen, Barbuje, poſt hæc Hademersleve, Hoje,
Wantsleve, Schartfelde, Blanckenborg & Querevor-
Mansvelt, Valkenſtein, Warberge ſive Regenſtein. (de,
Lindaw, Schawenborg, Danneberg, Schermbeke, Wunſtorp.
Hi Principantur, multis caſtris dominantur,
Montibus & ſita ſervant ſua caſtra polita.
Fortes armigeri, corpore belligeri.
Hi varias fortes armant quandoq; cohortes.

At vero, quis primus ille fuerit, & unde advenerit, cui Henricus IV. *Heimburgum* in beneficium contulit, nomine inde ad integram gentem propagato, non certo conſtat. Antiqua traditio eſt, in bello illo Saxonico, rogatu Archiepiſcopi Bremenſis, qui Cæſari favebat, *Annonem* quendam ex Friſia ſelectas copias (& nominat quidem diſertè *Freſones* inter varias gentes in exercitu Cæſaris *Anonymus Auctor de Bello Saxonic.* à Goldaſto editus p. 34.) Cæſari adduxiſſe auxiliares, & hunc eſſe primum in his regionibus gentis illius auctorem, quæ deinde à caſtro Heimburgo nomen nacta eſt. Hinc illa de *ortu Heimburgiorum Friſico* vetus perſuaſio. Vidit avus mens Henricus Meibomius apud D. Bacheim Canonicum S. Cyriaci Brunſvigæ Chronicon MStum Martini Poloni in membrana, cujus fini cum alia, tum hæc verba adſcripta: *Illi qui Honſtein & de Henneberg dicuntur, ſunt Itali, Columnenſes videlicet. De Lippia ſunt Urſini, ſicut & de Anebolt. Schomborg, Hoje & Heimborg venerunt ex Friſia.* Qui quidem, quisquis fuerit, uti in prioribus ſecutus videtur ocio-

ocioſos illos & inepte curioſos, qui nobilium Familiarum Germanicarum origines ultra Alpes quærunt, (ceu in Anhaltinis quoque facit *Erneſtus Brotuffius* & in Lippienſibus *Bernhardus Willius in Chron. Lippienſi MSto,*) & merito explodendus: ita de Scomborgenſibus & Hojenſibus non male ſenſit, cum originem eorum Friſicam eſſe notius ſit, deque prioribus id jam tum obſervatum ab *Hermanno de Leerbeck in Chron. Schaumburg.* de poſterioribus vero ab *Hilberto Schone & Gerhardo Reinsbeck in Chronico Bremenſi* MSto. Ut ita fortaſſis alterum quoque illud de *Heimburgiorum* origine Friſica veroſimile eſſe videatur. Fateor tamen, mihi ſemper illa ſuſpecta viſa eſſe & dubia, cum nullo teſtimonio probatum ſit, Annonem illum ex Friſia veniſſe. Neque etiam argumentum illud, quod à nomine *Annonis*, Genti *Heimburgicæ* dein admodum familiari, petitur, quaſi idem ſit cum nomine proprio, Friſiis uſitatiſſimo, *Enno*, magni apud me momenti eſt. Cur enim *Annonis* nomen, mutata etiam littera, ex Friſia petimus, quod in tota Germania & Saxonia, cum aliàs, tum illo ipſo tempore, uſitatum? Vel ſolus ille famoſus Colonienſis Archiepiſcopus *Anno* tempore Henrici IV. id docuerit, ne de Wormatienſibus, Baſileenſibus, aliisque Epiſcopis dicam. Scribitur autem modo cum, modo ſine aſpiratione, ut alias *Hugo, Ugo, Haimo, Aimo*, & hinc Colonienſis Archiepiſcopus à *Lamb. Schafnaburg.* ad an. 1056. *Anno*, ab *Hermanno Contracto* vero *Hanno* vocatur, quam in rem commentatur quoque *Martinus Opitius notis in Rythmum de S. Annone Colon. Archiep. p. 4.* Suſpicatus aliquando ſum, originem *Heimburgicæ* Gentis Svevicam eſſe. Jam tum enim memoravi, & ex Hiſtoricis notum eſt, Henricum IV. Svevos ſuos in Saxoniam duxiſſe, iisque arces & caſtella, ringentibus Saxonibus, credidiſſe & beneficia illorum ipſis contuliſſe. Fortaſſis igitur ex Svevia

cum Cæſare venerint quoque primi conditores, ſive deinde nomen hîc mutaverint, ſive etiam attulerint & hic retinuerint. Nam eſſe in Svevia caſtrum *Heimburg* & nobilem *Heimburgiorum* familiam (ex qua forte etiam *Gregorius Heimburgius*, Conſiliarius Moguntinus, Pii II. Pontificis nobilis adverſarius, quem ipſe Papa ſcientia juris & facundia inter Germanos facile Principem appellat) eamque hodieque ibi florere certum. Non improbabile proinde eſt, ad exemplum Svevicæ illius arcis Caſtello quoque Hartzico apud nos nomen id datum eſſe, non inuſitato alias more, ut peregrina nomina noſtris locis conferrent Cæſares, jam à Caroli M. ævo, qui Heriſtallo Saxonico ab Heriſtallo Gallico, ejusque filius Ludovicus Pius Corbejæ noſtræ à Corbeja Gallica nomen dederunt. Jam tum tamen, qui caſtellum *Heimburgum* apud nos à Cæſare accepit, *Heimburgium* dictum, & ex Svevis illis nobilibus oriundum fuiſſe, non auſim certo aſſerere, cum præſertim *Heimburgiorum* in ſuperiori Germania Inſignia cum Noſtratium non conveniant. Sed lubet illi conjecturæ meæ aliam adjungere, non meam tamen, ſed Cl. Viri *Joh. Henrici Hofmanni*, immaturè nuper defuncti, qui magnam Hiſtoriæ Saxonicæ peritiam ſibi acquiſiverat, cum Seren^mis Brunſv. & Luneb. Ducibus, Cellis primum, dein Hannoveræ ab Archivis eſſet. Devenerat is in illam ſententiam, eandem eſſe Familiæ *Heimburgicæ* & *Hoimianæ* originem, à Ruedgero quodam Herſveldenſi, ab Haimone Epiſcopo Halberſtadenſi in has terras deducto, & quidem ex quadam annotatione *Rocchi, Monachi Ilſenburgenſis, de vita Haymonis Epiſcopi Halberſtadenſis.* Fragmentum ipſum, uti illud ex libro grandi membraneo Eccleſiæ Hildesheimenſis deſcripſit, & mecum communicavit, ita ſe habet: *Beatus Vir* (Haymo ſcilicet Epiſcopus) *ut operibus ſanctis intentius invigilare poſſet, omne ſeculi negotium à ſe removit, abjiciens*

ciens illud in propinquum ſuum Ruodger, quem de Heroſveſfeldenſi Abbatia ſecum in Parochiam Albreſtat adduxerat. Hic commiſſum ſibi opus induſtriosè implevit, & propterea domus ſua ſicut domus Obed, benedicta eſt à Domino, & valde dilatans generationem ſuam filios filiorum ipſe vidit, de quorum ſanguine adhuc in noſtris diebus non paucos in Caſtro Haimenborg gaudemus floreſcere. Teſtantur autem Chronica Halberſtadenſia, *Winnigſtadii*, *Torquati*, aliorumque, Virum illum ab Haymone Epiſcopo ex Abbatia Hersferdenſi allatum, & conſtitutum Majorem Domus Epiſcopalis (quæ dignitas dein perpetua facta eſt, & noſtra demum memoria exſpiravit) condidiſſe locum quendam, *Haim* dictum, liberosque numeroſa ſerie ab ipſo deſcendentes *ab Haim* dictos, familiâ hodieq; florente. Inde igitur concludebat *Hofmannus*, cum non conſtet, *Hoimios* unquam tenuiſſe *Heimburgum*, *Rocchus* autem illud de Ruodgeri poſteris atteſtetur, utrosque *Heimburgios* & *Hoimios* ab illo Ruodgero Hersfeldenſi, Haymonis propinquo, deſcendere, quorum priores *Heimburgum* caſtrum, poſteriores locum *Haim* tenuerint. Et hoc probabilius ſibi videri aſſerebat, quod teſſeræ gentilitiæ *Heimburgiorum* & *Hoimiorum* ferè coinciderent, Trabibus tam in his, quam in illis extantibus, galea tantum nonnihil differente, qualis diſcrepantia à veterum in talibus libertate dependeat. Verum hæc, utut ingenioſa, non tamen etiam ſeſe approbare mihi poſſunt. Nam, utut *Hoimii*, ex hoc *Rocchi* fragmento, nomen primi Auctoris familiæ ſuæ diſcere poſſint, cum Annales Halberſtadenſes quidem rem ipſam narrent, nomen tamen *Rudgeri* ignorent, & non erraſſe *Rocchum*, ex eo fiat veroſimile, quod *Ruodgeri* nomen frequentiſſimum ſit apud Hoimios, & quaſi gentilitium: tamen, quomodo *Heimburgii* inde deduci poſſint, non video. Non conſtat enim de *Roccho* illo, quando vixerit, & videtur mihi valde proba-

bile,

bile, longè aliud ab illo indicari *Haimenburg*, quam caſtellum illud Hartzicum, quod tum nondum fortaſſis erat conſtructum, ſed in pago *Haim* burgum aliquod ſeu caſtrum, à Ruodgero in Cognati ſui Haimonis Epiſcopi memoriam conſtructum, quod ad amnem Soleke non procul à fontibus ſalis fuiſſe, notant Annales Halberſtadenſes. Illud igitur *Haimenburgum* tenuerunt Haymonis Epiſcopi poſteri, *Hoimii* dicti, non alterum Hartzicum. Et vero, uti in *Hoimiorum* familia frequens eſt *Ruodgeri* nomen, ita, me conſcio, nunquam id inter Heimburgios occurrit: nec de duarum harum familiarum ex uno fonte defluxu ulla extat patria traditio, quæ deeſſe in re tam memorabili non temere ſolet.

Interim, quocunque antehac nomine fuerit, invenit deinde Anno modo dictus novum à caſtello *Heimburg*, illudque ad poſteros propagavit. Fuit autem Cæſari Henrico ob merita & fidem gratiſſimus, inque caſtris ejus fortiſſimus miles, illique, inter tantas in imperio turbas, & contra caput ipſum conjurationes, fidelis, vitamque produxit ad annum usque 1106, Imperatori ipſi fatalem. Ita tamen hîc deficiunt Annales, ut nec de rebus geſtis, nec de conjugio liberisque ejus quicquam afferre posſim. In bello Saxonico ſub Henrico V. memoratur etiam *Anno ab Heimborg*. quem eundem eſſe ratio temporum vix admittit: fortasſis igitur prioris filius fuerit, Cæſari & ipſe multorum meritorum & fidei nomine imprimis carus. Exortæ tum iterum erant inter Henricum V. & Saxoniæ Principes contentiones gravisſimæ, hique libertatis avidi, ut ſub Patre ejus Henrico IV. cæperant, inter ſe conſpiraverant, avitam libertatem & ſua armis deſenſuri. Cæſar vero omnes illos conjurationis participes dignitate privavit, aliosque in eorum locum ſubſtituit, & feuda, quæ ab imperio habebat, ademit. Ex his erat Fridericus, Comes Palati-

Palatinus Sommerſeburgius , Senior dictus, qui primus dignitatem Palatinam , Friderico ex Palatinis Saxoniæ, Wettinenſis familiæ, oriundo ereptam ſibi vindicavit. Quem acriter perſecutus Cæſar, gravique cuſtodia detentum, non niſi intercedentibus plurimis Principibus, & ſolutis quingentis marcis argenti, liberum dimiſit, plurima vero feuda, quæ ab Imperio habebat, eidem ademit, & non pauca, imprimis quæ circa Schöningam, *Annoni Heimburgio* contulit, cujus etiam poſteri per duo amplius ſecula illa tenuerunt. Annotatur autem, hunc Fridericum Comitem A. 1118. *Annonem ab Heimborg* ad duellum provocaſſe: nec ille recuſavit, intervenientibus tamen Reinhardo Epiſcopo Halberſtadenſi, & Præpoſito ejus Guncelino, res compoſita eſt. Uxorem habuit nobilem *de Biwende*, Helmoldi filiam. An vero ex ea, & quos genuerit liberos, certo affirmare non poſſum. Cum tamen in litteris An. 1146. memorentur *Anno, Sigefridus* & *Henricus ab Heimenborg*, fratres, hos Annonis modo dicti filios fuiſſe, non caret veriſimilitudine. Ex quibus *Henricus*, religioſorum ordini S. Benedicti tranſcriptus, in Cænobio S. Johannis Baptiſtæ ante Magdeburgum habitum ſacrum induit. Et hos fratres ſororem habuiſſe *Heilwigin* conſtat, quæ nupſit *Wernero*, qui tamen quis fuerit, non additur. *Sigfridus* filium reliquit, etiam *Sigfridum* dictum, cujus utriusque, & patris & filii, mentio fit in litteris An. 1159. Uxores tamen eorum ignorantur.

Et hactenus quidem, quæ adduxi, ex denſiſſimis Antiquitatis tenebris eruta, lucem in pluſculis adhuc deſiderant, nemine iſtoc ævo ferè extante, qui Illuſtrium Virorum memoriam conſervaret, aut genus annotaret, niſi forte in Monaſteriis curioſiores nonnulli id agerent, quorum tamen diligentia intra eos potiſſimum, qui ſuo ordini adſcripti, ſuique cætus pars facti, aut qui liberalitate ſua cœno-

C bia

bia ditaſſent, terminabatur. Deinde tamen à *Sigfrido*, quem modo dixi, ad noſtra usque tempora, certior, & continua, & exacta ſeries totius illuſtris familiæ haberi poteſt. Præterquam enim, quod plura Diplomata, Litteræ, & Donationum tabulæ, ab his temporibus ad nos pervenerint integra, in quibus aut *Heimburgiis* feuda conferuntur, aut illi aliis ea conferunt, donantque ſua bona & vendunt, aut more ævi, tanquam teſtes, in Tabulis ſolennibus adducuntur; Annales quoque & Chronicorum Conditores pluſcula de iliis annotant. Ex quibus non ſine cura hæc compilata primum, dein digeſta ſunt.

Et *Sigfridus* quidem ille *Junior* in Henrici Leonis, Ducis Saxoniæ & Bavariæ, aula vixit, fitque ejus mentio in litteris An. 1176, ubi cum Eberhardo de Lapideo Monte (Steinberg) & Ecberto de Walmoden teſtis adducitur. Filios habuit *Henricum* & *Annonem*, ut patet ex aliis literis, datis A. 1199, ubi cum Patre *Sigfrido* teſtes adducuntur filii, *Henricus* & *Anno*, vocanturque milites. Videtur autem *Sigfridus* ad notabilem ſenii gradum perveniſſe, cum per integros quadraginta annos paſſim in litteris memoretur: tempus tamen mortis ejus ad ſupradictum Annum 1199. & ſeculi duodecimi finem pertinere crediderim, nam paullo poſt in aliis litteris vocatur *piæ memoriæ Sigfridus*. Hi deinde duo fratres, *Henricus* & *Anno*, uxoribus ductis familiam propagarunt, liberis utriusque ſexus ſuſceptis, non pari tamen diuturnitate, nam in *Henrici* poſteris ea mox exſtincta eſt. Ambo fratres adducuntur ſimul in litteris 1222, ubi, quæ ab Imperio habuerant, Molendinum Wechſungen, & partem agri Himmelreichſrodenſis Monaſterio Walckenredenſi vendiderunt, quod notat *Henric. Ecſtormius in Chronic. Walckenredenſi. p. 86. Henricus* in patria ſua ſede *Heimborg* vixit, & in litteris An. 1215. quibus Otto, primus Dux Brunſvicenſis, proprietatem ſuam in

Santer-

Santersleben Templo Hieroſolymitano confert, inter Miniſteriales Ducis, tanquam teſtis, adducitur, & in Ejusdem Ottonis litteris, datis Eccleſiæ S. Blaſii in Brunſvic. A. 1227. itidem inter teſtes nominatur. Uxorem habuit *Juttam de Gatersleven*, cujus fratres nominantur *Ludgerus & Bertramus de Gatersleve*, Equites, ex eâque genuit quinque liberos, tres filios, *Nicolaum, Lippoldum, Johannem*, duasque filias, *Cunigundem* & *Adelheidin*: & quidem *Nicolai* mentio fit in litteris Volradi Epiſcopi Halberſtadenſis An. 1257, ubi inter Nobiles Laicos teſtis adducitur. *Lippoldus* cum fratre ſuo *Johanne* memoratur in litteris Ducis Ottonis, Pueri dicti, A. 1236. quod ſcilicet *bona ſua in Oſleven & Beierſtet reſignaverit in manus Ottonis Ducis, & acceperint bona in Bersle.* Omnes vero hi memorati, *Henricus* cum uxore ſua *Jutta*, & filiis ſuis, *Nicolao*, & *Lippoldo*, & filiabus *Cunigunde*, & *Adelheide*, adducuntur in litteris an. 1230, ubi conſenſum ſuum dant, ut Cænobium Riddageshuſanum emere poſſit agros quosdam in Hadeber. Simon, Abbas Michelſteinenſis, pararius fuit, & etiam ſigillum ſuum litteris appoſuit, quæ ita clauduntur. *Acta hæc ſunt in domo noſtra Heimborg, præſentibus honeſtis viris, Dn. Annone de Heimborg, Johanne, filio ipſius, & Henrico, filio Lippoldi.* Ubi tamen, quis ille *Henricus, filius Lippoldi*, ſit, fateor me neſcire, niſi ante dicti *Lippoldi*, qui filius *Henrici*, filius, & valde tunc adhuc juvenis fuerit, cujus tamen nulla alibi mentio. Vocatur vero ille *Lippoldus* Dapifer, uxoremque habuit de nobili familia de Balnehuſen, cujus frater memoratur Echardus. *Lippoldus* quoque *ab Heimborg*, qui Monaſterio Hujesburgenſi dimidiam aream in villa Borſum, & quartam partem manſi cum omni utilitate vendidit, cujus itidem litteræ extant datæ Northuſæ Kal. Mart. 1298, & aliæ A. 1306. datæ, apud *Ecſtormium Chron. Walkenred. p. 110*, & aliæ A. 1313. cum Quedlinbur-

 linbur-

linburgi eſſet, videtur eſſe hujus *Lippoldi Dapiferi* filius. Cum eo autem omnis memoria poſterorum *Henrici* deſinit: nam nec filiæ *Cunegunda* & *Adelheidis*, an, & quibus nupſerint, conſtat.

Ad *Annonem* igitur pergo, *Sigfridi Junioris* alterum filium, qui ad noſtra usque tempora illuſtrem familiam propagavit. Magnum ille ſibi virtute bellica paravit nomen apud plures Principes, Duces imprimis Brunſvicenſes & Lynæburgenſes. Mentio ejus fit in litteris Ducis Ottonis, Pueri dicti, datis in Brunſvic. A. 1232. Indict. v. in alio item privilegio illius Ducis Ottonis, dato an. 1247. Burgenſibus in Duderſtad, conſtituitur fidejuſſor una cum aliis. Et illius quidem Ducis Ottonis Dapifer fuit A. 1249, manſitque poſt mortem ipſius apud filium & ſucceſſorem, Ducem Albertum. Habuit etiam aliquando Advocatiam Salinarum Schöningenſium, quam tamen A. 1256. dimiſit. Uxoris ejus nomen ignoratur quidem, ex nobili tamen familia de Meinersheim (de qua multa habet Avus meus *in Chronico Riddagesbuſ. p. 51.*) eam fuiſſe, Ludhardi ſororem, conſtat. Et ex hac ſuſcepit tres filios, *Henricum, Annonem* & *Heinonem*. De *Henrico* pluribus agam, quoniam virtutem, fortitudinem, & prudentiam ſuam in propaganda & defendenda Chriſtiana religione occupatam habuit, quo militiæ genere, ſi cætera rectè ſe habeant, nullum apud Chriſtianos majoris fieri par eſt, nullum acceptius Deo eſſe credimus. Hoc ſcilicet tempore, non in Oriente tantum pii forteſque Viri, inſtitutis certis Militiæ Sacræ Ordinibus, loca ſancta recuperare nitebantur, ſed in occidente quoque contra paganos & Idololatras, qua voce qua ferro pugnabatur. Cum igitur Milites ordinis Teutonici, ſeu Hoſpitalis S. Mariæ Domus Teutonicorum Hieroſolymitani, ex tota Syria cum reliquis Chriſtianis expulſi, feliciter in Pruſſiam veniſſent, ibique à Conrado Maſoviæ

Duce

Duce in Terram Culmenſem vocati eſſent, per Ordinis ſui Duces, quos Magiſtros nominabant, ſumma cum laude & gloria contra paganos militarunt, non terra Culmenſi tantum, ſed tota pene Pruſſia ſubjugata. Iſto vero exemplo in vicinam Livoniam quoque, facto primum per Mercatores Lubecenſes, in Dunæ fluvii oſtium illapſos, Religionis Chriſtianæ initio, Epiſcopisque admiſſis, per illos Milites advocati, contra infideles ſe devoverunt, *profeßionis ſuæ ſignum in forma gladii, quo pro Deo certabant, in ſuis veſtibus præferentes* (verba *Arnoldi Lubecenſis Chron. Slavor. l. 3. c. 9.*) dicti inde Gladiferi, item Gladio-cruciati, conſtituto pariter ordinis Magiſtro, quorum primus *Vinno*, alter *Volquinus* fuit. Excitati vero horum Ordinum fama & militiæ peculiaris gloria & ſanctimonia, Imperatores & Pontifices ampliſſimis privilegiis illos ornarunt; Principes vero, Illuſtres, Nobilesque viri, vel adductis Ordini in auxilium copiis aliquamdiu cum Sacris illis militibus militarunt, vel ipſi etiam in Ordinis illius membra cooptari ſe fecerunt, perpetuo militiæ talis voto. Et ordini quidem Teutonicorum Militum in Pruſſia, cum alii Principes, ut Henricus Marchio Miſnenſis, ejusque filius Theodoricus auxilia multorum militum ſecum adduxerunt, tum, ex Sereniſſima quoque Ducum Noſtrorum Domo, *Albertus Magnus* An. 1265. ad eos militatum ivit, cujus *Petrus de Dusburg*, Ordinis Theutonici ſacerdos, *in Chronico Prußiæ* ante 350 amplius annos ſcripto, *c. 25.* & *c. 26.* magna cum laude Ducis meminit, *Deo devotum Principem* vocans, & *cum multitudine copioſa peregrinorum in ſubſidium fratribus in graviſſimo neceſſitatis articulo conſtitutis veniſſe*, caſtraque cepiſſe, & *per ſpatium unius anni multa bella geßiſſe, & toties vexaſſe Pruthenos, ut non potuerint reſpirare.* Et ad hujus patris ſui exemplum filius Albertus, Pinguis dictus, cum Principibus aliquot, Alberto Landgrafio Thu-

 ringiæ,

ringiæ, & Ottone Marchione de Brandeburg & Dynaſtis multis in Boruſſiam contra paganos cum ſigno crucis profectus eſt, ut notat *Monachus S. Ægidii in Compilat. Chronol. ad an. 1265.* quamvis propter hyemem lenem eo tempore nihil eum profeciſſe, notetur *in Additam ad Lambert. Schafnaburg. ad annum dictum.* Hujus vero Alberti Pinguis filius, *Luderus*, cum itidem ordini Sacro in Pruſſia militaſſet, Magiſter dein Generalis Ordinis factus eſt, memineruntque illius multa cum laude *Chronica Pruſſiaca*, & *Dusburgus* quoque, extructamque ab ipſo Cathedralem Eccleſiam in urbe Regiomontana memorant, in qua etiam in muro Chori ſepulcrum invenit, ut notat *Caſpar Henneberg in Explicat. majoris mappæ Pruſſiacæ. p. 209.* Similiter in Livoniam, precibus Alberti Archiepiſcopi Rigenſis, & Magiſtri ordinis Volquini, iverunt militatum cum multis copiis Albertus Dux Saxoniæ, Comes Orlemundanus, Arnſtetenſis, aliique, de quorum rebus geſtis pluribus diſſerit in principio *Chronici ſui Livonici Balthaſar Ruſſow.* Ad hos etiam ſacros Milites Livonicos, ut jam ad noſtram hiſtoriam redeam, ivit *Henricus ab Heimborg*, virtutis & fortitudinis ſuæ in illa optima palæſtra illuſtre editurus ſpecimen. Quanta & qualia fuerint, quæ geſſit, incurioſi quidem Annaliſtæ ignorare nos patiuntur, magna tamen fuiſſe, bonumque de eo Ordinis totius judicium, & magnam exſpectationem, inde colligere licet, quod in Magiſtrum Teutonici Ordinis in Livonia A. 1245, fuerit electus. Teutonici, inquam, Ordinis in Livonia. Cum enim Milites Gladiferi incurſionibus Barbarorum ſuſtinendis pares non eſſent, nec tutari etiam ſua contra Danos, Revaliam poſſidentes, poſſent, in conſortium ordinis Teutonici in Pruſſia recipi petierunt, id quod etiam non diu poſt, cum Volquinus Ordinis Magiſter periiſſet, impetrarunt, facta Ordinum conjunctione, certis tamen pactis initis, quibus Li-

vonicus

nicus Magiſter alteri illi Pruſſico aliquo modo ſubjectus eſt, accepto etiam, Pontificis juſſu, Ordinis Domus Teutonicæ habitu regulari, Epiſcopis contra Pruſſiæ Rigenſem pro Metropolitano acceptantibus. Hinc igitur Hermanus de Salza Magiſter Generalis, ſeu ſummus, Ordinis Teutonici miſit Hermannum Balke, (ita enim appellat *Dusburgus*, quem alii Falcke) Magiſtrum hactenus Provincialem Pruſſiæ, in Livoniam, ſed ille, cum per ſexennium Ordini præfuiſſet, in Germaniam abiit. Tum ſummus Magiſter Ordinis in Pruſſia, *Henricum ab Heimborg*, Magiſtrum Ordinis in Livonia, A. 1245. conſtituit. Erant tum difficillima tempora, requirebatque Ordo talem Principem, qui non animo tantum valeret & prudentia, ſed iis quoque corporis viribus, quæ expediendis gravis & continui belli negotiis pares eſſent. At vero in *Heimburgio* hoc noſtro corpus erat imbecillum, & cauſarium, fractum ſine dubio longis duro ſub Marte laboribus, ideoque, cum gravi illi muneri per biennium præfuiſſet, nec laudari à ſolis conſiliis cuperet, Ordinisque fortunæ detrimentum aliquod metueret, ſeſe honore & auctoritate, quam dilectum ſibi Ordinem commodis ſuis privare piè prudenterque voluit, utque alium, affectu quidem & animo erga Ordinem, ſibi parem, viribus vero corporis valentiorem ſufficerent, obteſtatus eſt, & impetravit, quod in *Chronico ſuo Livonico Balthaſar Ruſſovius p. 8.* notat, qui tamen non addit, an patriam repetierit, an ibi mortuus ſit, ideoque & ego id, deficiente alibi quoque memoria, ignorare cogor. Numeratur *Henricus* inter Magiſtros Ordinis, à nonnullis II, ab aliis IV. Secundus, quia à Balkone, qui poſt unionem cum Pruſſiaco Ordine primus, alter eſt. Quartus, quoniam à primis Ordinis in Livonia initiis, poſt Vinnonem, Volquinum, Balkonem, quartus illi præfuit. Id certum, magnam tum fuiſſe dignitatem horum

Magiſtro-

Magiſtrorum, quam accipere illuſtri loco nati non recuſarent: uti etiam tandem Magiſter Ordinis Livonici, poſtquam ſe à Pruſſico, numerata pecunia, redemiſſet, inter Principes Imperii locum habere cæpit.

Sed jam ad fratres *Henrici*, *Annonem* & *Heinonem* reverti cogor. *Anno*, Halberſtadii in ſummo templo Canonicus fuit, & in litteris Volradi Epiſcopi, qui diu Eccleſiæ illi præfuit, ſæpius adducitur Ann. 1257.1258.1266.1293. ut ad longam ſenectutem ipſe etiam perveniſſe videri poſſit. *Haino*, tertius fratrum, qui in litteris Ottonis Ducis An. 1249. adducitur, ſolus familiam propagavit, omnium hodie viventium magnus parens: uxor tamen, quæ fuerit, & de qua familia, ignoratur: filii memorantur duo, *Anno* & *Henricus*, & una filia *Bia*. *Henricus* uxorem duxit, quamvis quæ illa fuerit, neſciam. In Cænobio S. Laurentii prope Schöningam Memoria, ut loquuntur, fuit ordinata *pro Henrico de Heimborg & uxore*, qui hic eſſe creditur, ibique ſepultus: nam & bona circa Schöningam eum in diviſione accepiſſe, certum eſt, cum frater *Anno* caſtellum *Heimburg* retineret, & alia bona. Vixit adhuc A.1270., ut ex Tabulis patet, filiosque duos habuit *Annonem* & *Henricum*, in quibus tamen, ſine liberis mortuis, linea illa defiit. Non poſſum hoc loco præterire, quod notat, ſolus licet, *Anonymus Auctor Chronici Ducum Brunſv.* editus à *Madero in Antiquitat. Brunſv.* Verba ejus ita habent ad A. 1288. *In die Bonifacii Martyris Hinricus & Anneko de Henborch, Hildemarus Advocatus Irkesleve, de Salderen miles, cum XII. ſociis in Hilmenſtidde à communi vulgo miſerabiliter occiduntur.* Vidi ſæpius ipſum Codicem Manuſcriptum hujus Chronici (erat enim penes celeberrimum *Conringium* noſtrum,) & non aliter quidem, quàm *Henborch* ſcriptum vidi, legendum tamen eſſe *Heimborch*, & loqui Autorem de *Annone* & *Henrico*, *Henrici* filiis,

filiis, qui hoc tempore vixerunt, & de quibus nobis nunc ſermo, nullum dubium eſt, cum tempus & nomina coincidant, nulli vero alii nobiles *de Henborg* ullibi memorentur. Tumultus vero ille in hac urbe noſtra Helmeſtadio, Annalibus quoque non incognitus, ortus eſt occaſione litis inter fratres, Henricum Mirabilem ab una, & Albertum, Wilhelmumque ab altera parte, qui ultimi obſidione cinxerant urbem, à partibus ſcil. Henrici ſtantem. Et jam factæ erant induciæ, Legatique Ducum, Alberti & Wilhelmi urbem intraverant, quos, portis occluſis, cives impetu factu trucidarunt, cum multis aliis nobilibus, & ipſo etiam Abbate Werthinenſi, Ottone Warbergio, ſi non fallit nos Catalogus Abbatum Werthinenſium. Unde paſſim male audierunt Helmſtadienſes, & ab Imperatore proſcripti ſunt, ipſo Henrico Mirabili, cujus partes ſequebantur, factum inſolens & nullo colore excuſandum, improbante. Incidit tumultus in An. 1288. De *Henrico* igitur ab *Heimborg* vera eſſe crediderim, quæ narrat *Chronici Auctor* quamvis ſolus, cum mortuus hoc tempore videatur, quippe quem anno ſequenti inter defunctos referri deprehendi. *Anno* enim *ab Heimborg.* miles dictus, dum confirmat venditionem bonorum in Wobeke, citat *Henricum* fratrem & *Annonem* patruum, ſed tanquam defunctos. Litteræ datæ ſunt in Cœnobio Winhuſen A. 1289. At *Annonem ab Heimborg, Henrici* fratrem, periiſſe in tumultu illo Helmeſtadienſi, quamvis forte illi interfuerit, falſum eſt, cum diu poſt adhuc memoretur. Uxorem habuit *Cunigundam Warbergicam*, Ludolphi & Hermanni, Canonici primum, dein Præpoſiti Hildesheimenſis, ſororem. Producam in hujus rei fidem ex ipſius *Ludolphi de Werberg* litteris, Monaſterio Mariæmontano ante Helmeſtadium datis, verba huc facientia: *Nos, Ludolphus D. G. nobilis dictus de Werberg, omnibus hoc inſpecturis ſcriptum ſalutem in Domino*

ſempiternam. Quæ geruntur &c. *quod nos Ludolphus nobilis de Werberge, ex conſenſu fratris noſtri Dn. Hermanni, Majoris Eccleſiæ in Hildesheim Canonici, & ſororis noſtræ Cunigundis, uxoris honorabilis viri, Dn. Annonis de Heimborg, generi* (id eſt, *ſororii* ſeu *affinis*, more loquendi tum uſitato) *noſtri, vendidimus Eccleſiæ Montis S. Mariæ* &c. *præſentem paginam ſigillo, noſtro ſcilicet, & fratris Dn. Hermanni, & quia ſoror noſtra Cunigundis ipſa ſigillo caret, honorabilis viri ſui Dn. Annonis de Heimborg, generi noſtri, ſigillo ſigillari fecimus* &c. *Acta ſunt hæc Anno Domini 1303. in Caſtro Werberge.* Hi duo Conjuges vixerunt adhuc An. 1306, citati in Litteris Marchionis Brandenburgici Hermanni, illo anno datis. In litteris quoque, eodem anno datis, *Henrici & Baldwini de Wenden* citatur *Anno*. imò, vixiſſe eum ſequenti adhuc anno docent ſuperſtites tabulæ Alberti, Ducis Brunſvicenſis, dicti Pinguis, qui in Caſtro Wulfenbutle anno memorato XII. Kal. Junii *Domino Annoni, Militi de Heimborg, ejusq; veris hæredibus donat omnem proprietatem, tam in villa Höcherſtorp, quàm in agris* &c. *ſcribitq;, hoc ſe facere intuitu multorum obſequiorum ſibi fideliter ab illo præſtitorum*, ut forte in ſervitio Ducis illius eum fuiſſe, hinc colligere ſit. Ex quibus omnibus patet, falſam eſſe Chronici illius relationem de cæde *Annonis ab Heimborg*; fortaſſis autem *Autor Anonymus*, qui in hac vicinia vixit, primum rumorem de cæde utriusque *Heimburgii* ad aures allapſum ſecutus eſt, annotavitque ſtatim ea, quæ dein falſa deprehenſa ſunt, ceu nihil inſolitum eſt, in præliis & tumultibus occiſos memorari, qui tantum vulnerati, diu dein adhuc ſuperſtites. Interim hunc *Annonem ab Heimborg* etiam ſine liberis mortuum eſſe conſtat, ſolo ex illa familia *Annone*, *Hainonis* filio, qui *Heimburgum* tenebat, cum poſteris ſuis ſuperſtite. Ille tamen etiam, ut mox narrabo, Patriæ ſuæ Arcis poſſeſſione ex-

ne ex-

ne excidit, alibique ſedes quæſivit: Et deinde per triſtia totius Germaniæ, & turbulenta quoque Saxoniæ noſtræ tempora, variasque rerum viciſſitudines, Illuſtris familia ad anguſtias redacta eſt, animi tamen magnitudinem fortunæ iniquitati oppoſuit, & in ipſis adverſis major, operam ſemper dedit, ne quicquam antiquo ſplendori decederet.

Monendum enim hic eſt, antequam ad poſteriora illa tempora decurram, propter nonnullos Antiquitatis incurioſiores (cum aliàs ex omnibus iis, quæ hactenus adduxi, veteris ævi morum perito id jam tum ſit manifeſtum) *Heimburgios* ſtatim à prima in hac Saxonia origine ſua, non in infima, ſed primaria nobilitate locum ſuum habuiſſe, quales quidem hodie Baronum & Nobilium Dominorum nomine veniunt. Inter illos enim collocari obſerves, quando pro teſtibus in ſolennibus Tabulis adducuntur; inter *Nobiles*, inquam, alio à *Militibus, Miniſterialibus, Famulisq;* loco, vocarique *Dominos de Heimborg*, peculiari honoris titulo. Debere enim hæc ex more veteris ævi, non noſtro, dijudicari, quivis prudens facile intelligit. Qui hodie *Nobiles* vocantur, *Equites* alias, (die von der Ritterſchafft) tum temporis non *Nobiles*, (Edle) ſed Erbare/ vocabantur. *Nobilis* vero titulus dabatur Comitibus, aliisque ex primaria nobilitate. Illuſtrabo hæc verbis *Alberti Crantzii*, qui ſuperioris ſeculi initio vixit, ſed hiſtoriæ medii ævi, Saxonicæ imprimis, peritiſſimus fuit: *Qui olim,* inquit *l. 3. Metropol c. 11. Miniſteriales dicti ſunt, aut Feudatarii, nunc ambiunt dici Nobiles. Sed coarguit illorum ſuperbiam uſus Principalium ſcribarum, & omnium rectè diſcernentium munera graduum ſingulorum. Primi enim Barones inter Nobiles deputantur, inde Liberi Domini, poſtea Comites, inde Duces, quos appellat Papa Nobiles Viros.* Adducit vero lib. 8. c. 46. etiam originem

D 2 ejus

ejus moris: *Sed ea appellatio ab aſſentatoribus ex ſuperiori Germania ad nos deſcendit, modeſtiores tamen eam non recipiunt.* Quæ ultima verba *Crantzii* valde veroſimilia mihi fiunt, quando ea lego, quæ de origine Nobilitatis in *Chronico ſuo Helvetico* notavit *Joh. Stumfphius l. 4. c. 29.* Quamvis enim circa medium ſuperioris ſeculi hiſtoriam ſuam ſcripſerit, morem tamen illum, quo ſoli Comites & Barones *Nobiles* dicti, ante trecentos annos in uſu fuiſſe ſcribit. *p. 291.* Citius igitur, quam in inferiori Germania, ibi augeri tituli cæperunt. Nec tamen admittere poſſum, quod *Lambecius Rer. Hamburg. l. 2. p. 194. in not.* aſſerit, *Nobilis titulum, Regum duntaxat, & Ducum, & minimum Comitum fuiſſe*; quod enim Baronibus quoque, den Freyen Herrn / ut nos hodie ab aliquot ſeculis loquimur, datus fuerit, pluribus exemplis facillime oſtendi poteſt, notatque rectè *Stumpfius*, Comites, cum gradu majores eſſent Baronibus, alium titulum, Wolgeborne; & Principes illis majores, celſiorem quoque titulum, Hochgeborne & Durchleuchtige aſſumpſiſſe, ut ita penes Barones titulus *Nobilis* manſerit, cum illi, qui poſt Barones, *Miniſteriales* ſcilicet & *Famuli*, non Edele / ſed Erbare vocarentur. *p. 290. b.* Si quis hac de re adhuc dubitaret, poſſet ille convinci infinitarum antiquarum tabularum ſubſcriptionibus, in quibus teſtes ita collocantur, ut primo loco Sacri Ordinis homines, deinde illi, qui ex primaria ſunt nobilitate, Comites, Barones, cum titulo Nobilis, denique alii ex inferiore ſub nomine Militum (id eſt, Equitum Auratorum) Miniſterialium, Famulorum. Ita in litteris Friderici, Epiſcopi Halberſtadenſis, datis A. 1211. Indict. 14. citantur primo Canonici, deinde ſubjunguntur: *Laici vero nobiles, Comes Hojerus de Valkenſtein, Wernerus de Anvorde* &c. *Miniſteriales autem Gevehardus de Alvensleben, Dapifer noſter.* &c. In quadam donatione Burchardi Archiepiſcopi Magde-

Magdeburgenſis citantur teſtes *Nobilis Vir Comes Henricus de Blankenborg, Milites, Johannes de Nendorp, Tilo Marſcalcus noſter.* &c. Diploma Magni, Ducis Brunſvicenſis, datum An. 1357, ita clauditur: *Teſtes hujus rei ſunt Gevehardus & Burchardus de Werberge, nobiles: Lippoldus & Vreden, & Baldewinus de Dalem, milites: Henricus de Veltheim & Burchardus de Aſſeburg, famuli.* Et hæc quidem liquida ſunt iis, qui vel mediocrem aliquem guſtum habent Hiſtoriæ Germanicæ & Saxonicæ noſtræ. Jam autem *de Heimburgiis* clarum eſt, eos ſtylo ſuperiorum ſeculorum inter *Nobiles* collocatos, ideoque ex primaria nobilitate fuiſſe. Adduxi ſupra verſus nonnullos *Tiderici Langen*, Canonici Goslarienſis & Eimbeccenſis, qui ſeculo XIII. Friderici II. temporibus vixit, in quibus *Heimburgii* diſerte *Comites* inter & *Barones* Saxoniæ, quosque *nobilitas ornet*, collocantur. Poſſum vero id etiam ex Tabulis ſuperſtitibus ejus ævi probare, in quibus teſtes advocantur, juſto inter *Nobiles* loco. Ex litteris Volradi Epiſcopi Halberſtadenſis, An. 1257. Pontificat. 2. datis, pluſcula huc facientia in rei fidem adducam: *Teſtes Hermannus Præpoſitus, Wiggerus Decanus, Burchardus Vicedominus, Volradus de Kerkberg, Rudolphus Portenarius, Everwinus Præpoſitus S. Bonifacii, Hermannus Scholaſticus, Henricus de Regenſtein, Henricus de Drondörp, Bartoldus de Clettenberg. Ludgerus Strutz, Anno de Heimborg, Ludolfus de Dalem, Hermannus Hude. Laici vero, Fridericus de Kerckberg, Volradus de Kranichfeld, frater noſter, Wernerus de Scherembeke, Eberhardus de Suſelitz,* Nicolaus de Heimborg, nobiles. *Miniſteriales vero Henricus de Hordorp, Jacobus de Siversbuſen, Cæſarus de Sarckſtede* &c. In litteris Henrici & Baldewini de Wenden, datis An. 1306. in vigilia Apoſtolorum Simonis & Judæ, citatur *Anno, vir nobilis, dictus de Heimborg, miles.* Et idem *Anno* in

 aliis

aliis litteris A. 1290. vocatur *Dominus de Heimborg.* Cumque præterea toties *Heimburgii* cum aliis ex primaria nobilitate per conjugia ſeſe miſcuerint, inde quoque, eos non ex infima fuiſſe, probabiliter colligere licet. Sed redeundum eſt in viam.

Seculo vero decimo quarto Illuſtris illa familia non tantum Heimburgo arce pulſa eſt, ſed etiam vicinia noſtra abiit, feudaque eorum partim ad alios translata, partim ea, quæ circa Schöningam in Hotisleben & Hoierſtorp habuerant, Baronibus Warbergicis, cognatis, vendita ab iis ſunt, uti ſuperſtites litteræ teſtantur. Quo minus tamen omnia plenè narrare, &, qua occaſione id contigerit, poſſimus, defectus monumentorum facit, cogimurque hic quædam traditionibus credere. Id conſtat ex hiſtoria illius temporis, poſt Fridericum II. Cæſarem, privatam capite ſuo Germaniam, toto illo interregni, ad Rudolphum usque I. ſpatio, miris turbis fuiſſe agitatam, neminemque ab incurſibus potentioris immunem, non vicinum à vicino tutum fuiſſe, ſed omnia, citra leges, & ſuperioris Magiſtratus auctoritatem, per tumultus & bellicam vim deciſa. Qui igitur, jure licet optimo & hæreditario, arces, caſtra, & terras poſſidebant, ſi non propriis viribus, aut vicinorum fæderibus, frequentiſſimis tum temporis, tuti eſſent, inopinato pellebantur ab aliis, & exuebantur omnibus bonis, ne colore quidem aliquo recti quæſito. Sic igitur *Annonem Dominum in Heimborg* avita quoq; ſede pulſum eſſe, illa ipſa fatali ſeculi calamitate, veroſimile eſt, quamvis neſcio quam monomachiam cum Comite aliquo Reinſteinio, in qua *Anno* victor, occiſo adverſario, evaſerit, antiqua traditio ingerat, orta hinc exilii occaſione. Id certum eſt, Annonem confugiſſe ad Ducem Lyneburgenſem, Cellis ſedem ſuam habentem, ſimulque ad *Dominos de Meinersheim*, ex quorum Nobili familia Avia ejus

progna-

prognata erat, conceſſiſſe, ibique tandem, ſpe de antiqua ſede repetenda præciſa, domicilium quæſiviſſe, ducta uxore. Erat illa *Henrici de Hoſingen* vel *Oeſingen*, militis, filia unica, & multorum prædiorum iſto in Ducatu Lyneburgico hæres, cujus avus *Henricus ab Oeſingen*, miles, Henrico Palatino, Saxoniæ Duci, Henrici Leonis Filio, à conſiliis fuit, adduciturque in litteris An. 1222. Soror tamen *Annonis ab Heimburg*, *Bia*, ſive *Bina*, quam ſecundis nuptiis duxit Henricus Comes Reinſteinius, cum marito ſuo *Heimburgum* poſſedit. De *Bia* illa multa annotavit doctiſſimus *Budæus in vita Alberti II.* Epiſcopi Halberſtadenſis & Ducis Brunſvicenſis, quamvis neſciat, ex qua familia illa oriunda fuerit. Imprimis notat, eam, cum duos filios Henrico Comiti pepeiſſet, & duos quoque filias Lucharden & Odam, A. 1289. Cœnobium Monialium S. Nicolai in Halberſtad fundaſſe, & poſt mortem mariti cum filiabus ſuis id intraſſe, inque eo vitæ ſuæ finem & ſepulcrum tandem inveniſſe.

Verum, miſſa Comitiſſa *Bia*, & *Arce Heimburgo*, quæ varium dein fatum habuit, ad *Annonem* in Ducatum Lyneburgicum revertendum eſt, qui Cellis plerumque vixit, mortuusque eſt A. 1283. Turbat autem me hîc non parum, quod *Henricus Ecſtormius Chronic. Walkenred. p. 120.* meminit litterarum, in quibus *Anno ab Heimborg* pro ſe & filiis, *Ludolpho*, *Hanſio* & *Annone*, fatetur, ſe *manſum unum in Brockſchowen, quem tenuerat in feudum à Comitibus Falkenſteiniis, convertiſſe in religioſos Walkenredenſes A. 1306.* Quis enim ille *Anno* ſit, qui filios iſtis nominibus habuerit, An. 1306. fateor me neſcire. *Anno* enim, de quo modo egi, quique Arcem *Heimburgum* deſerere coactus eſt, jam mortuus erat illo tempore. Et habuit quidem ille plures filios, ſed aliis nominibus. Fit eorum paſſim mentio in Tabulis antiquis, quarum unam inte-

gram

gram producam, ceu eam ex chartophylacio Monaſterii Marienthalenſis Avus meus Henricus Meibomius eruit, cum inde familiæ *Heimburgicæ* non parum luminis afful-geat, & quomodo illi, qui tum vixerunt, inter ſe cognati, pateat. *Henricus, Herwicus, Conradus, Anno, filii Domini Annonis de Heimborg univerſis præſentes litteras inſpecturis in perpetuum. Commendari ſolent litteris contractus legitimè celebrati, quatenus, ſi defecerit hominum memoria, fidelis ſcriptura teſtimonium perhibeat veritati. Notum igitur ſit tam præſentibus, quam futuris, quod nos poßidentes cum Annone, filio Dn. Henrici, Patrui noſtri, proprietatem trium manſorum, & quatuor arearum in magna Hamersleve, & proprietatem trium manſorum & trium arearum in Wegersleve de communi conſenſu vendidimus (*Monaſterio Marienthalenſi ſub Abbate ejus Eberhardo*) pro novem talentis Brunſvicenſium Denariorum liberam ab omni advocatia & onere ſervitiorum, liberè & cum omni jure, ſicut eam Parentes noſtri poſſederunt, & nos poſſedimus perpetuo poſſidendam. Quorum manſorum Dn. Gerhardus de Berwinckel quatuor, & Florinus de Watekeſſen & fratres ſui cum areis eorundem habuerunt titulo phoëdali. Approbamus enim ſic & ratam habemus venditionem Patris noſtri in prædictis duobus manſis Florini & fratrum ejus, quam fecit cum Monachis dicti monaſterii, à quibus etiam ſuſtulit quatuor talenta Denariorum Brunſvicenſium pro eisdem, quod fatemur literas per præſentes. Teſtes hujus facti ſunt Wernerus de Schulenburg, Theod. de Monte, Wernerus de Wedinge, Bertholdus de Rede, Milites. Theodorus de Eſchede, Advocatus in Twiſelinge, Ludolphus de Werle, capellanus ibidem, Henricus de Esbeke, Heideco de Jerxem, Wedechindus de Dobbenem; Walterus de Nette & plures alii fide digni. Ut autem hoc factum in ſuo vigore permaneat, nunc & ſemper, noſtro & Dn. Johannis, Militis de Eſchede, ſigillis ipſam fecimus communiri.*

Datum

Datum Zellis in octava Epiphaniæ. A. M CCXCII. Sigillo autem Johannis de Eſchede hæ litteræ fuerunt communitæ, quia ille horum quatuor fratrum tutor, datus ipſis ab Ottone, Comite de Wolpa, à quo pleraque bona Oeſingiana, de quibus ſupra dixi, feudali nexu tenebant. Ex his vero fratribus *Henricus*, *Hartwicus* & *Conradus* deinde vix ſemel memorantur amplius, ſive juvenes mortui, ſive in illa temporum caligine ignota veluti ſub nube ſepulti. *Annonis* mentionem ſæpius fieri invenio, qui teſtis nominatur in tabulis Alberti Ducis Brunſvic. datis Wolfenbüttle. A. D. 1309. feria V. poſt Nativit. B. Mariæ Virginis & bona ſua circa Schöningam, hæreditate ad ſe à cognatis devoluta, Hotislevæ, Wobecæ & alibi, quæ in feudo tenebat ab Alberto Duce Brunſvic. An. 1310. vendidit. Alibi vero in Ducatu Calenbergico ante Dieſterum alia ſibi bona comparavit. Uxorem habuit *Mathildam* ex familia de *Honlage*, quæ inter equeſtres hujus Ducatus non poſtrema, ſuperioris ſeculi initio demum deſiit, expoſita pluribus ab *Avo meo in Chronic. Riddagesbuſ. p. 95.* cum qua adhuc A. 1321. vixit. Albertus Dux Brunſvic. nominat eum in litteris An. 1318. *Strenuum militem, & fidelem ſuum*, fitque ejus mentio adhuc in litteris An. 1333. Ex hoc autem *Annonis* cum *Mathilda Honlagia* conjugio nati ſunt *Martinus* & *Anno*. *Martini* mentio fit in litteris An. 1347. *Annonis* vero, Militis, in aliis An. 1346. & 1352. Mortuus eſt An. 1355. aut paullo ante, nam illo anno vocatur *piæ memoriæ.* Uxorem habuit ex nobili familia *de Campen*, cumque illa quatuor filios, *Johannem*, *Heinonem*, *Annonem*, *Hartwicum*, & *Martinum*, quorum omnium mentio fit in litteris An. 1362. 1368. 1372. Vixerunt Adensbecci in Ducatu Lynæburgico, ſed inde ſede translata, bonis prioribus divenditis, alia ante Dieſterum ſibi comparaverunt. *Johannes* Canonicus fuit Mindenſis, & Archidiaconus Remenſis, ejusque meminerunt litteræ

 A. 1381.

A. 1381. *Heinonis* quoque, *Hartwici* & *Martini* mentio fit in litteris A. 1381. *Annoni* cum Senatu populoque Magdeburgenſi graves fuerunt inimicitiæ, ideoque, cum in Nundinis ſolemnibus Urbem intraſſet, conſcio Archiepiſcopo, excitato tamen à plebe tumulto, inſpectante licet & nolente Archiepiſcopo, cuſtodiæ à Senatu traditus eſt, nec ex eo tempore ulla ipſius mentio fit. *Martinus* vero ex his fratribus propagavit familiam. Et primo quidem ex Conjuge, neſcio qua, duos filios habuit, *Volcmarum*, Canonicum Mindenſem, & *Annonem*, cujus mentio fit, A. 1398. & 1404. Superſtes autem his filiis ſuis omnibus fuit *Martinus*, ideoque jam ſeptuagenarius licet, ne improlis decederet, uxorem duxit *Geſam*, de gente *Stederiarum*, ex eâque unum filium ſuſcepit, brevique, poſt illum in lucem editum, mortuus eſt. Filius ille, & hæres unicus, quod mortuo patre ſex ſeptimanarum infans eſſet, nomen inde nactus eſt, & *Martinus*, cognomento *Puer*, dictus, in ipſa ſenectute ita appellatus fuit. Pervenit autem vivendo usq; ad A. 1482, ætatis ſuæ 74. & ex uxore ſua *Ilſa Ruſchenpolia* quatuor filias & quatuor filios ſuſcepit, ex quibus *Martino*, *Henrico* & *Aſchwino* Henricus Senior & Ericus, Duces Brunſvicenſes, fratres, Decimam in Lune, Aream in Wunſtorp, & fundos in Bennieſſen contulerunt.

In Hoc autem *Martino* deſino, Excellentiſſime Domine. Quæ enim deinde in Gente Veſtra acta ſunt, quamque multis toga ſagoque claris Viris floruerit, non neceſſe eſt, ut ex antiquis litteris tabulisque & ſemeſis Chronicis eruatur, cum omnia, partim accuratè annotata in ſcriniis Veſtris ſerventur, partim viventium adhuc memoria & publica fama conſtent. *Martinus* ille *Henricum*, hic *Heinonem*, ille *Martinum* iterum, hic *Juſtum Heinonem*, Tuum, Perilluſtris Domine Præſes, & Senioris fratris Tui *Martini* Patrem produxit. Nunquam vero non deinde Illuſtris familia

milia Veſtra, aut vividæ indolis & fortiſſimos milites, aut prudentiæ & ſapientiæ capaciſſimos animos produxit, qui Principibus & terrarum Dominis ob virtutem, fidem, & induſtriam grati, magno apud ipſos in pretio eſſent. Equidem *Heimburgica* Familia bello & armis primam gloriam, & nobilitatis ſuæ originem, debet, non minus ac aliæ omnes illuſtres nobilesq; veteres familiæ, iſtis ſcilicet ſeculis, quo litterarum ſecreta nobiles ignobilesque pariter ignorabant, omnium bonarum artium, præter militares, incurioſi: poſtquam tamen Dei benignitas ſequentibus ſeculis alium habitum, alios mores, induxit, nec conſilio minus, quam armis res geri cæperunt, Nobiles quoque familiæ, litterarum & ſapientiæ optima ſtudia, neceſſariumque ingenii cultum amare & inter ſuos promovere cæperunt, *Heimburgicæq;* tum gentis juvenes viriq́ue in hoc multis aliis præluxerunt & exempla imitanda reliquerunt. Quorum nobis aliquot, non armorum tantùm gloria claros, ſed eruditione quoque inſignes, & variarum linguarum peritisſimos, diſertisſimo calamo expoſuit, inſigne quondam hujus Academiæ ornamentum, *Johannes Caſelius*, in ea oratione funebri, quam *Wilhelmo ab Heimburg*, Patruo Veſtro, in hoc Lyceo ſtudiis, immortali cum laude nominis ſui, operam præclarè danti, ſed maximo cum luctu omnium denato, & ſeculi hujus anno primo hîc ſepulto, ſcripſit. Scilicet Bella, & Aulæ veræ paleſtræ ſunt, in quibus ingentium animorum, explorari vires & conſtantia poſſunt: nec dicam nunc, quantum in bellis quoque à ſtudiis optimis, & Mathematicis imprimis Artibus, ſubſidii haberi poſſit, cum & veteri ævo bellicoſiſſimæ nationes, & hodie Gallica, illius rei præſtantia documenta exhibeant: ad Aulam tamen & majora Principum miniſteria neminem eſſe aptum, niſi qui mature optimis ſtudiis excultum animum, linguarumq́ue & variarum rerum ſcientia decoratum ſapientiæ

 dein-

deinde civilis præceptis imbuerit, notiſſimum eſſe arbitror. His igitur nominibus, ſemper aut in bello primi, aut in Aulis honoratiori loco eſſe cupientes, litteras, doctrinam & recta ſtudia coluerunt *Heimburgii*, maximaque inde adjumenta ſuis rebus gerendis habuerunt, magno ipſi in pretio apud eruditos, imò pretium eruditis. Multi etiam eorum ampliſſimis Sacerdotiis in Cathedralibus ſummis Eccleſiis macti, mundi quidem à negotiis aliquantum, non à patriæ tamen amore & commodis, ipſi à conſiliis magnorum Epiſcoporum, ſeſe ſepararunt, Eccleſiæ, pauperumque patroni liberales, ſtudiorumque optimorum hortatores, adjutores, promotoresque, id quod ſupra in *Aſchwino* & *Theodorico* oſtendi, quos iterum vel favoris, quem Avo meo exhibuerunt, cauſa nomino, non inſtituto tantum vitæ, dignitate, & virtute pares, ſed litterarum quoque & ſtudiorum amore ſimiles ſibi. Neque vero illud in Gente Veſtra *Heimburgicâ*, laude utique dignum, prætereundum eſt, quod ſequioris quoque ſexus curam habuerunt, & non niſi nobiliſſimis, illuſtribus & illuſtriſſimis familiis per matrimonia ſeſe junxerunt, &, uti filias ſuas non niſi probatiſſimis à virtute elocarunt, ita ad ſua connubia non niſi generoſum ſanguinem admiſerunt, ut ex ſupra allatis pateſcit.

Poſſem hæc omnia pluribus explicare, & mererentur juvenibus gentis Veſtræ ad exemplum inculcari, ſi ad alium, quàm ad Te, Excellentiſſime Præſes, Epiſtola hæc directa eſſet: coram Te vero parcius id agere, imo tacere decentius eſt, cum omnibus, qui à me producti ſunt, utut ſplendidiſſimis, virtute & meritis Tuis caliginem induxeris. Multum à Majoribus Tuis accepiſti luminis, nec parum eſt, natum eſſe genere, quod ante ſex integra ſecula, raro in his regionibus exemplo, in primaria nobilitate fuit, quodque incorruptum decus ſuum inter maximas temporum viciſſitudines ſervavit, & ad poſteros tranſmiſit.

Longè

Longè tamen majus eſt, omnium rectè ſentientium judicio, quod operum magnitudine & rerum maximarum uſu omnibus majoribus tuis aut par aut major, novam lucem toti familiæ fæneraſti, eamque virtutum exemplis ſemper fætam, novis, iisque eminentiſſimis, quotidie condecoras. De Te igitur potius ſermo mihi inſtituendus foret, Tuarumque illuſtrium actionum merita viventibus in admirationem, poſteris in exemplum eſſent exponenda: Et facerem, niſi mores tuos noſſem. liberos, nudos, & rectos, & vix noſtri ſeculi, animumque illum, adſcititia ſimulationum adulationumque reſpuentem, & in recti conſcientia bonorumq; tacito applauſu actionum ſuarum pretium ſtatuentem. Quicunque tamen per hos viginti & amplius annos in his & vicinis terris vixerunt, illi mecum norunt quam difficilia tempora fuerint, quanti momenti negotia in Serenmæ Domus Ducum Brunſvic. & Lynæb. curiis agitata, inter continua penè Regum Principumque bella, rebus noſtris adnexa vel implicita, inter armorum lubrica, fæderum incerta, hoſtium, amicorum, ſociorumque viciſſitudines, ipſa etiam in pace pericula. Iidem vero ignorare etiam non poſſunt, quanta, in illis anguſtiis, alacritatis, dexteritatis, prudentiæ, & fidei experimenta dederis, quotiesque Tuo ore ad Reges Principesque, non Domus tantum Sereniſſimæ utilitas, ſed totius Saxoniæ libertas locuta fuerit. Cum in mari omnia tranquilla ſunt, & venti poſuerunt, quilibet etiam nauclerus regere navem, & nullo negotio deducere in portum poteſt: at, cum omnia ſurſum deorſumque vertuntur, nec minus à fluctibus infra, quam à cælo ventisque deſuper periculum eſt, tum demum expertus Palinurus, multum terris jactatus & alto, requiritur optaturque. Par Reipublicæ cujuslibet fatum eſt. Quando in remotis vicinisque locis turbatur, & jam grandinoſa nubes calamitatem certam

in ductura Reipubl. adſcendere ſupra verticem noſtrum videtur, quando hoſtes timentur, ſocii ſuſpecti ſunt, inſidiæ metuuntur undecunque, tum demum ſingulares illæ dotes & virtutes, quales tuæ ſunt, Exellentisſime Domine, requiruntur, Ingenium ſcilicet promtum & in numerato ſemper, judicium acre, prudentia uſu ſubacta, induſtria incomparabilis. Si his ſeſe jungant, uti in Te ſe jungunt, candor, & fides integra, & devotus patriæ animus, & incorrupta mens, quid optare magis in primario Miniſtro Princeps, quid deſiderare patria poſſit, non intelligo. Gratulor Serenmis Principibus noſtris, gratulor Patriæ toti, quod in hæc tempora inciderit virtus Tua, quando illa maximo uſui fuit, & eſſe poteſt: DEVMque Veneror, ut Te diutiſſime ſervet incolumem, & illa in formandis conſiliis pro patriæ ſalute non die, non nocte, intermiſſa contentio, nihil roboris corpori animoque ſubducat, ſed novum ſemper vigorem addat. Idem benignus DEVS faxit, ut, dum Tu præclarisſimis virtutum exemplis familiam fæcundas, alii feliciter illam propagent, ut ſemper in ea reperiantur, qui virtute non minus, quàm genere emineant, & ita hæreditaria ſemper quoque ſit virtutis & eruditionis in una domo laus. Quod quidem ſuo loco curabit frater *Dn. Martinus ab Heimborg*, virtute, & animi altitudine, & ſingulari in patriam, cujus curæ & conſiliis admotus, pietate, nulli ſecundus, dum in *Golterano* ſuo, patria ſede, feliciter natos filios in ſpem Reipublicæ, gloriamque generis, ad virtutem, animique decentem per recta ſtudia culturam educat, ex quibus cum duos ex familiari aliquot annorum convictu *Juſtum Heinonem & Adolphum Ludovicum* noverim, illorumque alacritatem, & promptitudinem ingenii, & amorem erga ſtudia deprehenderim, dè reliquis paria mihi promittere audeo. Sed finio, Perilluſtris Domine, &, ut hanc Epiſtolam, quæ fortaſſis tanta jucunditate ab aliis quoque legetur, quanto labore & cura ex laceris, ſemeſisque, & non temere obviis monumentis congeſta eſt. Tu imprimis, Tuaque illuſtris familia benevole accipere, & me meaque ſtudia commendata ſemper habere velitis, obnixè rogo. Dabam Helmeſtadii. in Acad. Julia. Kalend. Januarii. A. CIϽ IϽC LXXXIII. quem felicisſimum apprecor.